

De amerikanska valen: Desillusionens demokrati

”USA:s politik är papp och sten, att USA:s politik handlar om marionetter, utplacerade figurer som utför order från företag, lobbygrupper och externa intressen”.

Mellanårsvalet i USA närmar sig mitt i växande osäkerhet bland väljarna, driven av den amerikanska presidentens motsägelsefulla ståndpunkter. Javier Rodríguez Carrasco talar med journalisten och historikern César Vidal på ”ZOOM+” för att identifiera de viktigaste faktorerna som påverkar valdeltagandet och bedöma det förväntade politiska landskapet för Donald Trump efter valet.

Det är ett `avdrag´ av morgonens ZOOM+program som jag rekommenderar för att förstå vilka politiska och ekonomiska krafter som verkligen står bakom den påstådda demokratin i USA. Sammanfattningsvis menar den spanska journalisten att följande krafter är de som är de som fäller avgörandet i USA:

1. **Det militärindustriella komplexet** – den tunga försvarsindustrin som enligt texten i praktiken har tagit USA:s ekonomiska och internationella politik som gisslan. Den driver på krig, bl.a. genom påtryckningar kring Iran.
2. **Den sionistiska lobbyn / AIPAC** – den israelvänliga lobby som enligt texten finansierar 100 % av senaten och över 95 % av representanthuset. Det gör att utrikespolitiken gentemot Israel i praktiken är låst, oavsett väljarnas vilja.
3. **Silicon Valley och AI-företagen** – techsektorn som en stor finansieringskälla för kandidater och partier. Peter Thiel nämns som en av dess ”stora bossar”, med koppling till J. D. Vance.
4. **Big Pharma** – läkemedelsindustrin, som tillsammans med tech och AI lyfts fram som en av de finansieringsformer som gör verklig politisk förändring ”otänkbar”.
5. **Storföretagen som donerar till Trumps balsal** – Microsoft, Amazon, BlackRock och Lockheed Martin har enligt Washington Post gett miljoner dollar. Flera av dem är beroende av statliga kontrakt, vilket skapar intressekonflikter.

6. **Snabbmatslobbyn (McDonald's m.fl.)** – den lobby som enligt texten har spenderat tiotals miljoner dollar för att den federala minimilönen inte ska höjas, trots att väljarna i delstat efter delstat röstat för höjningar.
7. **Fackföreningar och NGO:er** – nämns som aktörer som visserligen får obegränsat kampanjstöd efter Högsta domstolens beslut 2012, men som konkurrerar mycket sämre än jättar som Amazon och BlackRock.
8. **Utländska och externa intressen (t.ex. Netanyahu-regeringen)** – texten beskriver hur påtryckningar utifrån, särskilt kring Iran, påverkar amerikansk politik – och hur ”externa intressen” enligt slutsatsen styr marionetterna i Washington.

Läs och njut men framför allt, detta är bara några viktiga uppslag för att du själv ska dra dina egna slutsatser.

Dick Emanuelsson

Video, med engelsk undertext: https://vimeo.com/1242753676

Kommer USA att ändra riktning? En illusionskris inför mellanårsvalet

JAVIER RODRIGUEZ, programledare: USA närmar sig ett kritiskt ögonblick i sin senaste historia, och jag säger det utan att överdriva. Jag tror att det är ett avgörande och definierande ögonblick, eftersom dessa mellanårsval som vi redan har här kan markera en milstolpe av en kris, av en förlamning i samhället och även på politisk nivå – som visar oss de schismer och den sociala splittring som finns, och som låter oss ana hur den politiska klassen i USA håller på att förändras, eller kan förändras.

Men man bör ställa sig frågan om medborgarna verkligen tror att dessa val kan förändra deras historia, eller rättare sagt deras nu och deras närmaste framtid. Vi börjar.

USA närmar sig ett kritiskt ögonblick, från besvikelser till brutna löften

Från besvikelser till brutna löften, till krig som har inletts trots att man sade att Trump var fredsstiftaren, till en linje som demokraterna velat följa – de tycks ha arbetat som små myror i tysthet och väntat på motståndarens misstag. Vi har nått dessa mellanårsval, där det amerikanska samhället brukar rösta med handen på plånboken, men den här gången vet jag inte om förutsättningarna för valen.

- **César, får oss att tro att folk kan rösta av en annan anledning än den egna plånbokens välbefinnande – av andra typer av faktorer. Hur ser du på det?**

Plånboken och besvikelsen

– Det finns flera saker som samverkar. Plånboken väger förstås tungt, och frustrationen väger också tungt. Om man ska vara ärlig förlorar i regel presidentens parti mellanårsvalen. Det har bara funnits två historiska undantag.

– Det ena var 1934, mitt under den stora depressionen, då demokraterna vann kontrollen över lagstiftande församlingen trots att en demokrat, Franklin Delano Roosevelt, satt i Vita huset. Det andra undantaget var i början av detta århundrade, då presidenten var Bush den yngre och republikanerna ändå vann med ganska stor marginal, framför allt därför att Bush förde en mycket aggressiv kampanj mitt i det som kallades kriget mot terrorismen.

– Teoretiskt sett borde republikanerna förlora något i dessa val, även om det inte nödvändigtvis betyder att de förlorar kontrollen över kamrarna. Men den teorin, den historiska teorin, är i det här fallet mycket hårdare, eftersom republikanernas stora problem just nu är besvikelsen hos den republikanska väljaren – framför allt MAGA-väljaren, den väljare som bar Donald Trump till Vita huset en andra gång med idén att inflationen skulle minska, att livet skulle bli billigare, men också att vi inte skulle få krig utomlands. Och sanningen är att Trump inte har infriat något av dessa vallöften.

Varför har löftena inte infriats?

- **César, varför har han inte infriat vallöftena? Är det för att han inte kunnat, för att han inte fått, för att han tvingats bryta dem av några maktfaktorer vi inte känner till, eller av påtryckningar från vissa lobbygrupper? Vad tror du?**

– Jag tror att Donald Trump inte har stått emot påtryckningarna från lobbygrupper, som det militärindustriella komplexet eller sionistiska lobbygrupper. Man måste till exempel ha i åtanke att kriget mot Iran avråddes direkt både av CIA och av Pentagon. CIA och Pentagon varnade Donald Trump för att den iranska regimen inte skulle falla, att det inte var möjligt att krossa

iranierna, att man kunde bomba landet men att kriget inte kunde sluta med en seger.

– Och med en regering som var splittrad mellan dem som sade ”vi attackerar hellre inte Iran” och dem som sade ”vi attackerar hellre inte Iran, men om ni gör det, herr president, stöder jag er” – som Marco Rubio – föredrog Donald Trump att ge efter för påtryckningarna från Netanyahu och de sionistiska lobbygrupperna och gå in i det kriget.

– Det har haft en mycket negativ effekt på synen på Trump-administrationen. För det första därför att över 60 % av de amerikanska medborgarna är emot kriget. För det andra därför att det har inneburit en ännu större ökning av levnadskostnaderna, inom ett så absolut känsligt område som förnödenheter – från bensinpriset till matpriserna. Och för det tredje därför att det har varit att hälla vatten på kvarnen för idén att Donald Trump inte respekterar sina löften. Han har inte avslutat kriget i Ukraina, han har inte kontrollerat inflationen, han har inte minskat den offentliga skulden – som har slagit rekord under hans första år vid makten – han har dragit in oss i ännu ett krig, och ingenting tyder på att han strävar efter idén att göra Amerika stort igen.

Politiker som kameleonter

- **Enligt min mening bör man säga att politiker ibland är kameleontiska, beroende på vad som passar dem. De byter hudfärg beroende på tillfället, som sången säger. Vi har talat om hur den här Iran-konflikten kan kosta honom förtroendet och besvikelsen från MAGA-rörelsen, men vi har också sett hur många i tidigare val – till exempel presidentvalen – inte ville att alla dessa medel skulle skickas förlorade, till exempel till Ukraina, ett krig de inte förstod. Många amerikanska medborgare kan inte ens placera var Ukraina eller Donbass ligger just nu.**

– I slutändan gör alla dessa krigiska politiska åtgärder och påtryckningar att republikaner och demokrater inte skiljer sig så mycket åt. Kanske blir den här rösten i mellanårsvalet mer av ett visceralt slag – av att känna sig lurad – än av löften eller av något som ska göras. Jag tror att besvikelsen kommer att väga tungt.

Besvikelsen väger tyngre än entusiasmen

– De senaste undersökningarna stämmer överens på flera punkter, med mycket liten marginal. För det första går demokraterna framåt, men mycket lite. Det finns ingen folklig entusiasm för demokraternas kandidaterbjudanden. Men tillsammans med den bristen på entusiasm finns mycket mer besvikelse, mer trötthet och mer ilska hos den republikanska väljaren.

– Och Trumps och republikanernas stora fruktan är att den republikanska väljaren – särskilt MAGA-väljaren – ska rösta som en proteströst. Detta är så tydligt att till exempel valkampanjen och framför allt det stöd Donald Trump ger republikanska kandidater sker framför allt i röda delstater, det vill säga delstater med republikansk majoritet. Blå delstater anses förlorade, och man planerar en kampanj för att behålla den republikanska rösten – och i vissa fall med en kandidat som artigt och vänligt låtit Donald Trump veta att han helst hade sluppit hans stöd.

”Det spelar ingen roll vem vi röstar på”

Om ni har lyssnat på vår gäst, César, har ni märkt att han upprepade ordet besvikelse ett par gånger. Och jag tror att det är vad en stor del av det amerikanska samhället känner nu – besvikelse med tidigare administrationer och besvikelse med den här, som också ser att den inte uppfyller förväntningarna.

César talade häromdagen med en professor vid ett amerikanskt universitet i samma program, Jorge Mahfouz, och han sade att folk verkar tillåtas rösta eller gå och rösta just för att de egentligen inte avgör något. Jag vet inte om den där glorian av besvikelse finns – att ingenting förändras i USA:s val och att man rör sig mer efter trender eller andra faktorer.

- **Hur uppfattar du, hur ser du folket, samhället på gatan i USA – som att de tänker ”det spelar ingen roll vem vi röstar på”?**

Ett kvarts sekel av växande besvikelse

– Jag tror att det har pågått en process som har spridit sig under hela detta århundrade, i mer än ett kvarts sekel, och det har varit en process av växande besvikelse. Om idén om kriget mot terrorismen och det internationella kriget i början av århundradet kunde entusiasmera en betydande del av den amerikanska väljarkåren, skapade det faktum att dessa krig förlängdes, blev kostsamma och inte ledde till en förbättrad levnadsstandard för amerikanerna redan mycket besvikelse.

– Och till råga på allt, mitt i all denna enorma besvikelse, fattar Högsta domstolen 2012 ett beslut med fem röster mot fyra som tillåter obegränsade utgifter i valkampanjer för stora företag, NGO:er och fackföreningar. Plötsligt finns det ingen gräns för att ge pengar till kandidater, men uppenbarligen konkurrerar en fackförening dåligt med Amazon eller kan konkurrera mycket dåligt med BlackRock eller stora företag. Och det skapar en större besvikelse.

– Jag skulle säga att besvikelsen delvis förmörkas under Obamas första mandatperiod, i idén att Obama faktiskt skulle kunna förändra saker – vilket han inte gjorde. Den förmörkas också delvis från andra hållet under Trumps första mandatperiod, eftersom Trump lovar att göra slut på träsket, att verkligen torka ut det, att den eran är över, och dessutom framställer sig som en outsider. Men dessa förhoppningar slutar i Bidens tid. Biden är en person som provocerar fram ett krig i Ukraina – det råder mycket liten diskussion om det bland någorlunda informerade människor i USA – en person som stöder

folkmordet i Gaza och i hög grad hjälper Trump tillbaka till Vita huset. Men Trumps politik är inte påtagligt bättre, han har till och med accepterat kriget med Iran.

– Och just nu finns en växande känsla som jag aldrig har upplevt i USA under decennier: idén att för att ta sig ur situationen vi är i skulle ett tredje parti behöva uppstå. Ett tredje parti som försvarade vanliga medborgares intressen, som försvarade amerikanernas intressen framför lobbygruppernas intressen – de som till sist avgör politiken.

Fraktioner inom partierna

- **Det som händer är att i en så traditionell eller traditionalistisk politik som den i USA, med ett sådant tvåpartisystem, vet vi att det kanske till och med kan uppstå strömningar inom partierna själva. Jag vet inte om du ser det så – ge mig din åsikt.**

– Vi har å ena sidan republikanerna, där det finns en MAGA-del, och sedan neokonservativa, om man kan säga så, den starkaste falangen. Sedan ser vi demokrater, lite mer moderata, och demokrater som kan kallas – eller som republikanerna har kallat – kommunister, socialister, lite mer radikala. Jag såg alla dessa splittringar och vet inte hur kamrarna skulle komma att se ut.

- **Och när du talade om den där splittringen i kongressen, om det kunde bli någon slags politisk jordbävning, med dessa människor som lutar mer åt det ena eller andra hållet, i det här fallet lite mer radikala demokrater, om etablissemanget kommer att tillåta dem det manöverutrymmet, om det kommer att tolerera det eller på vilket sätt det kommer att kontrollera det. Hur tänker du?**

Två penseldrag för att förstå läget

– Jag ska ge dig två penseldrag för att placera det som händer just nu. För det första: det som här kallas – av medier, politiker och folk på gatan – socialistiskt eller kommunistiskt, är situationer som i ett europeiskt sammanhang accepteras till och med av den mest reaktionära högern. Här är det mycket lätt att kalla ett offentligt sjukvårdssystem för socialistiskt eller kommunistiskt. Här är det mycket lätt att kalla ett offentligt utbildningssystem eller mycket generösa stipendier för universitetsutbildning för socialistiskt eller kommunistiskt. I Europa skulle inte ens den mest reaktionära högern komma på att förneka det. Det är något som varken vänstern, högern eller någon annan ifrågasätter. Det är en första aspekt som jag tycker är oerhört viktig.

– Och för det andra: finansieringen av de politiska partierna är mycket viktig. Om man tar i beaktande att 100 % av senaten – demokrater och republikaner – tar emot pengar från AIPAC, som är en av de stora lobbyisterna, inte den enda men en av de viktigaste i det här landet, och att det i representanthusets fall är över 95 % – vem kan då tro att till exempel utrikespolitiken gentemot staten Israel kommer att förändras? Det är otänkbart. Och om man sedan går in på andra finansieringsformer, som AI-företag, Silicon Valley eller Big Pharma, är det uppenbart otänkbart.

– Jag ger dig ett exempel till som jag tror slutgiltigt visar vad den här situationen är. Just nu är en av de stora striderna i USA huruvida man får igenom en höjning av minimilönen eller inte. Minimilönen i USA har inte höjts på 17 år. Och bara några av lobbygrupperna – till exempel den som samlar McDonald's och alla snabbmatskedjor – har spenderat tiotals miljoner dollar de senaste åren för att den federala minimilönen inte ska höjas. Där man har lyckats höja minimilönen är det för att det har varit en omröstning i en delstat, och det spelar ingen roll om den var demokratisk eller republikansk. Medborgarna har röstat för en höjning av minimilönen, men den federala minimilönen har fortfarande inte höjts på 17 år. Det är oerhört. Jag upprepar: när medborgarna har kunnat rösta – vare sig det är en republikansk eller demokratisk delstat – har de röstat för. Men i kongressen och senaten finns

det inget sätt att låsa upp situationen. Lobbygrupperna är de som betalar dessa kampanjer.

En demokrati manipulerad av lobbygrupper

- **Jag ville stanna upp en sekund, César, och säga till folk: inser ni vad det är han berättar? Inser ni allvaret i den här saken – i den demokrati som man försöker sälja över hela världen och som är manipulerad av dessa lobbygrupper, av de stora teknikföretagen, där utrikespolitiken och även inrikespolitiken beror på vad dessa företag beslutar, på vad andra länder beslutar? Kan man säga att USA:s utrikespolitik i många fall är Israels, som vi ser?**

– Naturligtvis. Och att det just nu finns en slags blockering.

– Det jag inte vet är om det kommer att bli en förlamning hos folket på grund av dessa val, på grund av situationen i landet. Jag talade om en social upphetsning och den där sprickan – jag tror att det amerikanska samhället är mycket splittrat, och jag tror att kamrarna också kommer att vara det.

Vad händer om Trump förlorar representanthuset?

- **Beroende på resultaten, tror du att Donald Trump – om han förlorar representanthuset, vilket praktiskt taget tas för givet – kommer att ha händerna bundna, eller kommer han att göra något trick som Houdini, som man brukar säga, för att komma undan och fortsätta styra politiken, till exempel genom exekutiva order? För om det är något som är mycket viktigt är att man kan blockera till exempel den extra budgeten för Pentagon – och om en budget är blockerad, hur ska världens främsta makt, det exceptionella landet, då röra sig i två år, César?**

– Låt oss syna: mer än hälften av den federala budgeten går till försvaret – för övrigt är försvarsministern inte längre försvarsminister utan krigsminister, vilket förmodligen är mer ärligt som beteckning. Men mer än hälften av den federala budgeten går till militära utgifter. Det är verkligen imponerande.

– Kommer det att förändras? Det blir svårt att förändra, eftersom det demokratiska partiet är lika krigiskt eller mer än det republikanska. Och det räcker faktiskt med att titta på Bidens eller Obamas erfarenhet för att inse att det är så. Där finns det militärindustriella komplexets intressen som i hög grad har tagit den ekonomiska politiken och USA:s internationella politik som gisslan. Jag tror inte att det kommer att förändras påtagligt, men däremot kan Donald Trumps position förändras påtagligt, eftersom han med en kongress med demokratisk majoritet – för att inte tala om ifall senaten också har majoritet – kan få det mycket besvärligt, av många skäl, eftersom det finns situationer som blir alltmer skandalösa.

– Till exempel har Washington Post nyligen publicerat listan över donatorer till den stora balsal som Donald Trump vill inviga i Vita huset. Donald Trump lovade att han själv skulle betala för balsalen. Det var megalomaniskt, men om han skulle betala själv var det inte dåligt. Problemet är att han inte har lagt en enda cent – i stället har Microsoft, Amazon, BlackRock och Lockheed Martin dykt upp där och gett miljoner dollar till balsalen. I vissa fall är det företag som är beroende av kontrakt med staten. I andra fall har någon benådad brottsling gett miljoner, som en venezuelansk bankir, Venturini, som kom till USA, var dömd, fick sitt straff reducerat efter att ha gett donationen till balsalen och som Donald Trump till slut benådade i januari.

– Du kan föreställa dig att när man får veta att Donald Trump praktiskt taget har samlat in 200 miljoner dollar från miljonärer som är beroende av kontrakt med staten, ger det ingen särskilt bra magkänsla.

Impeachment – vem skulle det gynna?

När du säger att han kanske inte får så stort manöverutrymme, eller att det kan bli ett impeachment, kommer jag alltid att tänka på att jag inte vet om ett impeachment skulle passa republikanerna bättre för att försöka byta gestalt – och att J. D. Vance, som i fotboll, ”värm upp, du ska in”. Det verkar som om han drar sig lite bort från den där hårda tonen som Donald Trumps, även i Israel-frågan. Eller om det skulle passa demokraterna bättre.

- **Jag säger det med tanke på republikanerna, för vi ser rörelser. Vissa pekar redan ut Hegseth som en möjlig syndabock eller den som pekas ut för att rentvå sig från allt som hänt med Iran. Vi har J. D. Vance, som är mycket stark, men Marco Rubio trycker också på gasen. Jag vet inte vilka förändringar som kan pågå. Jag ville först fråga om republikanerna och sedan om demokraterna, men det där impeachmentet vet jag inte vem det skulle gynna mest.**

– Låt oss se: Donald Trump klarar sig säkert, för även om det är praktiskt taget omöjligt att ett impeachment går igenom i senaten, kan det göra livet mycket surt. Den andra delen av detta andra mandat kan bli oerhört sur för Donald Trump.

– Man har alltid trott att J. D. Vance skulle vara Donald Trumps kronprins. Han har alltid velat markera avstånd för att ge en bild av att vara en mer moderat, mer avvägd, mer pålitlig person. Men sanningen är att han inte har sin bästa period på sistone, bland annat därför att hans kopplingar till Peter Thiel – en av Silicon Valleys stora bossar, även om han nyligen flyttat till Argentina – inte försätter honom i en bra situation. J. D. Vances koppling till Peter Thiel å ena sidan och till Opus Dei å andra sidan har inte hjälpt honom att förbättra sin image.

– När det gäller Marco Rubio är opinionen mycket delad. Vissa anser att han är helt oduglig, att det är Donald Trumps svärson Jared Kushner som avgör de viktiga diplomatiska frågorna, och att Marco Rubio mest är en dekorativ figur. Men det finns också en viss sektor i Washington som anser att Marco Rubio är

en hård person, men vänligare, yngre och mer acceptabel än Donald Trump, och de föredrar honom framför J. D. Vance. Det skulle inte förvåna mig om det till slut är någon annan som banar sig väg – och det blir inte Hegseth, för det finns en känsla, inte bara av att han måste vara syndabock, utan en allmän känsla av att han inte ens psykologiskt är stabil. Den känslan finns. Intrycket man ibland får av herr Hegseth är att han representerar inte av särskilt mycket av förnuft. Det är verkligheten.

Demokraterna – väntar på motståndarens misstag

- **Jag vet inte riktigt temperaturen i det demokratiska partiet, för jag ser inte särskilt många förslag. Det vi ser är att det finns en falang som ligger närmare mer radikala positioner. Demokraterna – låt oss minnas hur hela den där woke-ideologin misslyckades, som man försökt påtvinga och som Donald Trump sade att han skulle utplåna, och som man såg i valen. En ideologi som man har spenderat så oerhört mycket pengar på och som inte ledde till pacifism, utan förde oss till mer militarism och fler krig, som du sagt med Biden, även i Ukraina-konflikten. Jag ser inga förslag från det demokratiska partiet. Det är mer som att de väntar på motståndarens ofrivilliga misstag, som i tennis.**

– Jag tror att det demokratiska partiet letar efter någon som ger en bild av moderation och till och med en bild av progressiv kristen. Det vill säga, inte en kristen knuten till konservatismen, utan på något sätt progressiv. Det finns förstås folk som fortfarande talar om Kamala Harris eller Obamas fru, men jag skulle fästa mig mer vid kandidater av till exempel (James) Talaricos profil. Vi får se vad som händer med Talarico i dessa val, men Talarico skulle lite grann vara den bild som banar sig väg genom någon av korridorerna inom det demokratiska partiet. Det vill säga en person – jag ska inte säga att han står till vänster, för vänstern i USA existerar inte, det är en realitet – men en person som inte skulle vara konservativ, som skulle räcka ut en hand till mannen på

gatan, som alltid är det demokratiska partiets ursprung, som skulle vara känslig för etniska minoriteter och som skulle tala om en medkännande kristendom. Det vill säga, inte en nationalistisk kristendom, inte en krigisk kristendom, utan en medkännande sådan gentemot samhällets utsatta, etniska minoriteter, invandrare och så vidare. Och Talarico är dessutom en person som har studerat teologi och var nära att bli pastor.

– Jag säger inte att det demokratiska partiets kandidat kommer att bli Talarico, även om jag är praktiskt taget 100 % övertygad om att han är en av dem som kommer att träda fram, men det demokratiska partiet kommer förmodligen att söka en profil av en ung, öppen man med en medkännande ton och, om du ursäktar, till och med med några droppar verklig eller förmodad kristendom.

Avslutning: en pantomim av politik

- **César, tack så mycket för att du varit med oss och gjort den här så exakta och perfekta röntgenbilden av situationen i USA i dessa mellanårsval. Vi får se om den situation av förlamning och social splittring som jag tror att landet kommer att hamna i inträffar eller inte efter dessa val, där det verkar som att ingenting kan röra sig eller mycket lite kan förändras, som vi brukade säga. Jag vet inte om den jordbävning som vissa hoppas på kommer att inträffa, för vi sade det vanliga: den politiska klassen i USA kan lite förändras, vare sig det är republikaner eller demokrater, röda eller blåa. Så tack så mycket, César, och en stor kram.**

– Likaledes, en stor kram.

Javier Rodriguez: Jag avslutar dagens program med en slutsats från min sida, vem vet vad ni tycker.

Enligt min mening har det idag i det här samtalet med César blivit tydligt att USA:s politik är en pantomim, att USA:s politik är papp och sten, att USA:s politik handlar om marionetter, utplacerade figurer som utför order från företag, lobbygrupper och externa intressen.

De kan lova mycket i kampanjerna: vi ska leva bättre, vi ska betala mindre, inga krig, inga skatter – och sedan få det vi har fått, både med republikaner och demokrater. Vi får se i vilken situation Donald Trump hamnar, vi får se i vilken situation kamrarna hamnar och vi får se vad som händer med det amerikanska samhället, som redan är trött på den här politiska klassen som ljuger för dem år efter år, leder dem in i krig år efter år och inte ser några fördelar. Ni har ju sett: minimilönen har inte höjts på 17 år, och det är världens största ekonomi. Jag lämnar er att fundera.